

Velferdsteknologi for personer med demens

Torhild Holthe
Ergoterapeut, forsker, PhD-kandidat

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

Hva er velferdsteknologi?

- ♦ Trygghetsskapende teknologier
- ♦ Mestringsteknologier
- ♦ Utrednings- og behandlingsteknologier
- ♦ Velværeteknologier

Helsedirektoratet/KS 2020

Psyk-IT 2020

«teknologi som kan anvendes i helse- og sosialtjenesten for å sikre menneskers velferd»

B. Hofmann, 2019

Foto: Martin Lundsvoll, Aldring og helse

Hvem er slutt-bruker?

- ♦ Personen med demens (av)
- ♦ Personen med demens og hjelper samarbeider om bruken (med)
- ♦ Hjelper (profesjonelle og/eller pårørende) for å ivareta personen med demens (for/på)

Gibson et al, 2016

Løsninger for framtida

- ♦ Tingenes Internett (IoT)
- ♦ Sensorteknologi
 - ♦ avstandsmonitorering av folks helse
 - ♦ smarte hus
- ♦ Kunstig intelligens
- ♦ Robotteknologi
 - ♦ sosial selskapsrobot
 - ♦ hushjelp
- ♦ Annet
 - ♦ Selvkjørende biler

Målet er å

- ♦ gjøre eldre mer selvhjulpne
- ♦ gi gode dager
- ♦ avlaste pårørende
- ♦ effektivisere tjenesten

VT til personer med demens og kognitiv svikt

- ♦ Kompensere for kognitiv svikt
- ♦ Forenkle handlinger
- ♦ Gi trygghet
- ♦ Minne på avtaler, medisiner o.l.
- ♦ Lokalisere hvor folk er
- ♦ Hindre brann, oversvømmelse
- ♦ Sikre ernæring
- ♦ Varsle ved uønskede handlinger

Foto: Martin Lundsvoll, Aldring og helse

Kognitive funksjoner

- ◆ Oppmerksomhet
- ◆ Læringsevne
- ◆ Hukommelse
- ◆ Orienteringsevne
- ◆ Språkevne
- ◆ Agnosi
- ◆ Handlingssvikt
- ◆ Visuo-konstruksjon
- ◆ Intellektuelle evner

Engedal og Haugen 2018

Hvor trykker skoene?

- ♦ Hva er problemet?
- ♦ Når oppstår problemet?
- ♦ Hvor ofte?
- ♦ For hvem er det et problem?
- ♦ Har noe vært prøvd for å løse problemet?
- ♦ Er personen motivert for å løse problemet?

Behovsanalyse

- ♦ Hva er viktig for personen?
 - ♦ Hva er viktig for pårørende?
 - ♦ Hva er viktig for tjenesten?
-
- ♦ Hva ønsker personen for seg selv?
 - ♦ Hva er meningsfylt?
 - ♦ Hva kan gi gode dager?

https://www.varhealthcare.no/

The screenshot displays the VAR Healthcare web application. On the left is a dark sidebar with navigation options: 'Toppnivå', 'Prosedyrer', 'Kunnskap/utvikling', and a dropdown menu for 'Demens: Velferdsteknologi'. The main content area has a search bar with 'velferdsteknologi' and the VAR Healthcare logo. The title is 'Avdekke behov for velferdsteknologi/kognitive hjelpemidler hos person med demens', with a subtitle 'Prosedyren retter seg mot helsepersonell i hjemmetjenesten.' Below this are links for 'Endringer i versjon 15' and 'Merk som favoritt'. The 'Gjennomføring' section contains a list of steps for the procedure, each preceded by a right-pointing arrow.

Avdekke behov for velferdsteknologi/kognitive hjelpemidler hos person med demens

Prosedyren retter seg mot helsepersonell i hjemmetjenesten.

[Endringer i versjon 15](#) [Merk som favoritt](#)

Gjennomføring

- Innhent bakgrunnsinformasjon fra pasientjournal eller fra annet involvert helsepersonell. Skap en oversikt over ressurser og begrensninger hos personen med demens. Aktuelle punkter kan være:
- Innhent bakgrunnsinformasjon og skap en oversikt over ressurser og begrensninger i personens omgivelser. Aktuelle punkter kan være:
- Gjennom observasjon og samvær: dann deg et bilde av personens situasjon og identifiser mulige utfordringer.
- Vurder mulige konsekvenser av disse utfordringene.
- Samtal med personen/pårørende rundt aktiviteter og utfordringer i hverdagen med tanke på behov for støtte. Aktuelle punkter kan være:
- Vurder personen med demens sin motivasjon for å ta i bruk hjelpemidler. Aktuelle spørsmål kan være:
- Avklar hvordan pårørende opplever situasjonen
- Oppsummer og lag et notat for videre oppfølging. Følg lokale rutiner. Aktuelle innholdselementer kan være:
- Ta kontakt med helsepersonell med spesialkompetanse for videre

Identifisere teknologi

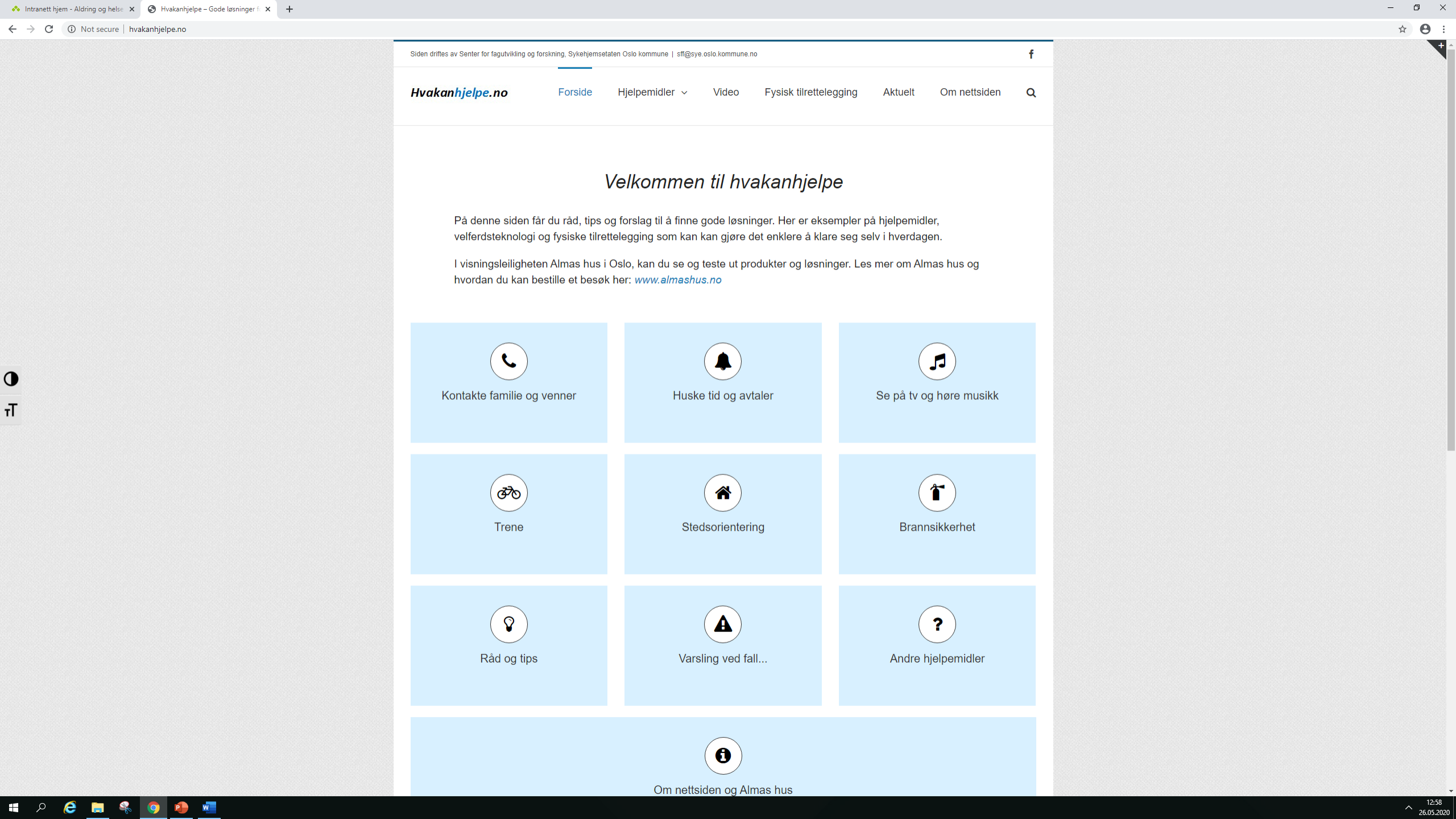
hvakanhjelp.no

- ♦ Tar utgangspunkt i hverdagsaktiviteter som svikter

«Teknologi som benyttes for å kontrollere personer, begrense deres frihet, eller som erstatning for personal eller menneskelig kontakt er uetisk og et brudd på menneskerettighetene»

Zwisjen 2011

Implementering

- ◆ Demonstrere
- ◆ Prøve selv
- ◆ Plassering av produktet
- ◆ Trene på bruken - repetisjoner
- ◆ Sikre tilgang til Internett (passord, koder o.l.)
- ◆ Oppfølging: oppmuntre personen til å bruke produktet

Oppfølging

Praktisk

- ◆ Oppmuntre personen til å bruke teknologien (repetere)
- ◆ Kontrollere at ting virker
- ◆ Lade/skifte batterier

Teknisk

- ◆ Oppdatering / oppgraderinger
- ◆ Passord
- ◆ Tilpasning til nye behov
- ◆ Vedlikehold & support 24/7

Etiske utfordringer

I hvilken grad bidrar teknologi til

- ♦ Empowerment eller til å svekke personens mestring og handlingsevne
- ♦ Fremme eller svekke verdigheten
- ♦ Øke eller minske autonomi
- ♦ Utvide eller begrense personlig frihet

Hofmann 2013

- ♦ Frivillighet, samtykke og samarbeid

Det er en moralsk rett å få vurdert sitt behov for teknologisk assistanse

Det er viktig å kartlegge risikoer, behov, og nytte av teknologien

Alzheimer Europe, 2010

**Kunnskap og ferdigheter
hos helsepersonell er
nøkkelen til om VT gir
trygge og meningsfulle
dager**

Takk for oppmerksomheten

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste